

ment, at der burde gaas noget raskere frem med Hensyn til løse Laan eller Driftslaan, da de egentlig mere ere grundede paa et personligt Forhold. Dette er vel tildeels ogsaa Prioritetslaan, men Driftslaan ere det i en høiere Grad, og derfor har man foreslaaet, at der skal gives en Afbetaling paa Driftslaanene af mindst 4 pCt. aarligt, og tillige, at, naar Laantageren afgaar ved Døden, saa skal Kapitalen udbetales, med mindre der gives Bevilling til, at Laaneforholdet kan fortsættes. At der i hver Kommune maa være en Laanekommission, er temmelig klart, da man ikke kan vente, at f. Ex. en Laanestyrelse for hvert Amt skulde kunne have tilhørlig Indsigt til at bestemme, hvor Laanene skulle gives, og til at føre det nødvendige Tilsyn med, hvorledes Laanene blive anvendte, for ikke at tale om at tage imod Afbetaling osv. Det er derfor, at man har bestemt en Laanekommission for hver Kommune; og at man har bestemt, at Sogneraadet skal udnævne Medlemmerne af Udvalget, ligger simpelt hen deri, at Kommunen paa en Maade blive Garant, idet den garanterer en Krediet af Laanet. Kommissionen vil egentlig kun blive et Udvalg for den kommunale Bestyrelse. De sidste Paragrafer omhandle kun Laanekommissionens og Laanestyrelsens Sammenfætning. Man giver Indenrigsministeren en udstrakt Myndighed, idet han skal udnævne Laanestyrelsen og tillige give Reglement for Laanekommissionens og Laanestyrelsens Virksomhed. Dette Reglement maatte naturligvis omfatte, hvilke Betingelser der overhovedet skulle være til Stede, for at Laan kan gives, og det maatte tillige give Instrux om, hvorledes de Paagjældende skulle gaa frem ved Lægeringen af de smaa Eiendomme; thi jeg gaar ud fra, at Laanekommissionen foruden at foretage disse Lægeringer tillige skal føre Tilsyn med Laanets Anvendelse osv., kort sagt, Laanekommissionens Virksomhed skulde vel være omtrent den samme som den, der er omtalt i Arbejderkommissionens Betænkning Side 50, hvor Laanekommissionens Forretninger nærmere specificeres. Man har imidlertid ikke troet, at det vilde være rigtigt at sætte det ind i Loven, men at det tværtimod vilde være rigtigere, at Indenrigsministeren faar Myndighed til selv at bestemme, hvorledes der skal gaas frem, og man har derfor overladt det til Indenrigsministeren baade at give Reglementet og Planen saa vel for Laanekommissionens som for Laanestyrelsens Virksomhed. Man har troet, at der fra Lovgivningsmagtens Side var Betyggelse nok til Stede derigjennem, at de paagjældende Sponsorere, nemlig Laanestyrelsens, skulde bestemmes ved den endelige Finantslov. Forslagsstillerne ere naturligvis ikke blinde for, at der er Meget at udsætte paa det Forslag, som her er fremkommet; men vi ere villige til at lempe os i Formen, naar man blot naaer Noget, som virkelig kan have en Forbedring af Husmandskassens

Kaar og derigjennem ogsaa de øvrige mindre velstillede Samfundsklassers Stilling til Følge. Blot dette Maal naas, saa er Formen for os det Underordnede. Der kan jo være mange andre Former, under hvilke det Samme kan naas, maasse ved Kredittkasser med Statens Garanti; men det skal jeg nu ikke komme nærmere eller dybere ind paa. Hovedsagen for os er, at der bliver gjort Noget, og i Haab om, at man fra alle Sider vil erkende, at dette bør ske, have vi driflet os til at fremkomme med Lovforslaget. Jeg tror, at den Forhandling, vi have hørt her i Aften, og af hvilke vi jo desværre ville faae flere og flere i Aarens Løb, hvis denne Samfundsklasse ikke kommer høiere op, og hvis Tilstanden mere og mere skulde udvikle sig i den Retning, at vi fik enkelte Rigsmænd og en stor Proletariatklasse, indtil det endte i en Spids, hvor der kun var een enkelt Rigmand — det er ganske vist at stille Sagen paa Spidsen — og Nesten Slaver. Denne Tilstand er dog utænkelig. Jeg haaber, at denne Forhandling imidlertid vil føre dertil, at man vil gribe til og gribe til i Tide. Jeg vil sige, at det er det, som et lille Folk skal have for Die, og som det kan have for Die fremfor de store Folk, at man nedenfra skal sørge for, at der ingen Kræfter gaa til Spilde. Sligt er meget vanskeligt for et stort Land, som f. Ex. Preussen med sine udviklede Arbejderforhold; men for os, der have en langt lettere Oversigt over, hvad der sker, hvor Alle — jeg vil ikke sige kjende hinanden — men hvor Forholdene ere lette at overse, er det meget lettere at naae til det Standpunkt, hvor „Saa have for Meget og Færre for Lidt“, og dertil, at enhver Kraft om muligt bliver anvendt, saa at det kan blive mere end en Frase, hvad det ærede Medlem for Aarhus (Ingerslev) og det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (Thorup) satte ind i det Lovforslag, som de for nogle Aar siden indbragte her om Understøttelseskasser, at ingen strøbsom Mand eller Kvinde kom til at lide Mangel, men havde det Nødvendige. Dette er en Opgave, der er værdig for et lille Folk, og en Opgave, som jeg vil haabe, at vi som et lille Folk netop særlig maa komme til at tage os af. Det er Fordelen ved de smaa Husholdninger, at Intet, eller i hvert Fald forholdsvis Lidt, gaar til Spilde, og det bør ogsaa være det lille Folks Opgave. Jeg tror, at en af Betingelserne for vor fremtidige Udvikling er at vi lægge Beslag paa alle vore Kræfter. Det er det, som Lovforslaget har stillet paa, og det er det, som Forslagsstillerne have havt til Hensigt. Kunne Andre gjøre det bedre, og det tvivler jeg ikke paa, at de kunne, skulle de faae Tak fra vor Side, og jeg er overbevist om, at de ogsaa ville faae den Klases Tak, som de ville komme til Hjælp. Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget til videre Fremme.

Sage: Naar man ser paa de to Forslag,